

V Mariboru, 13. 5. 2026

OBVESTILO O SPREMLJANJU IN ZATIRANJU ZELENINE MUHE

Opazili smo prve poškodbe, ki jih naredi **zelenina muha** (*Euleia heraclei*) na koblunih predvsem na luštreku, pastinaku, zeleni, manj na peteršilju in na korenčku.

Ličinke, ki se izležejo iz jajčec, vrtajo rove in se prehranjujejo z gobastim listnim tkivom. Po končanem prehranjevanju ličinke ostane le listna povrhnjica. Zaradi rjavenja poškodovana mesta spominjajo na bolezenska znamenja listnih pegavostih, ki so pogoste na koblunih. **Močno poškodovani listi se kasneje v sezoni sušijo in odmirajo.** Ob močnem napadu se posuši in odmre cela rastlina. **Še posebno občutljive so sadike in mlade rastline. Zaradi poškodovane listne površine je asimilacija zmanjšana, zato rastline zaostanejo v rasti in zakrnijo.** Poškodovani listi zelene imajo grenak okus. Poleg koblun, zelenina muha napada tudi nekatere rastline iz družine nebinovk (Asteraceae).

Muho lahko prepoznamo po krilih z **značilnim črtastim vzorcem**. V aprilu in maju opazimo samce zelenine muhe, ki posedajo na listih. Samice odlagajo jajčeca posamično tik pod listno povrhnjico na spodnjo stran listov. Muha odloži približno od 100 do 150 jajčec. Ličinke se izležejo po 1-2 tednih in **se zavrtajo v mezofil lista, kjer se prehranjujejo.** Po 3-4 tednih se zabubijo v tleh lahko pa ostanejo v izjedeh rovih v listju. Škodljivec ima pri nas **štiri do pet generacij na leto**. Zanesljiv pokazatelj napada so prve poškodbe na listih ob katerih tudi ukrepamo. (vir: IVR portal)

Agrotehnični ukrepi:

- Osnovni preventivni ukrep je **dovolj širok kolobar**, v katerem koblunice ne smejo biti v zaporedju z nadomestnimi gostiteljskimi rastlinami (nebinovke). Na ta način preprečimo, da bi spomladi izležene muhe nadaljevale razvojni krog.
- Populacijo muh omejujemo z **odstranjevanjem napadenega listja** oziroma celih rastlin v primeru, da so le te še mlade in hkrati močneje poškodovane. Na starejših rastlinah se lahko v primeru nastanka večjih poškodb **poslužujemo močne rezi (peteršilj, zelena, luštrek), saj se rastline hitro obraščajo.** Rastline, očiščene napadenega listja, je priporočljivo **prekriti s prekrivko ali proti insektno mrežo**, s čemer preprečimo kasnejšim generacijam dostop do gostiteljskih rastlin.
- Pomembno je zažgati ali **trajno uničiti odstranjeno listno maso**, da preprečimo nadaljevanje razvoja škodljivca.
- Kemično zatiranje je oteženo, nimamo registriranih pripravkov izključno za zelenino muho na koblunih, si pa lahko pomagamo z določenimi insekticidi, če je potrebno

Slika 1: Poškodbe zelenine muhe na listih luštrek (vir: <https://www.kgzs-ms.si/varstvo-zelene-petersilja-in-lustreka-pred-zelenino-muho/>)

Slika 2: Odrasla zelenina muha (vir: https://www.kmetijskizavodng.si/novice/2019040210213056/varstvo_zelene_in_petersilja)

Stransko delovanje na zelenino muho lahko imajo naslednji pripravki:

Aktivna snov	preparat	odmerek	karenca	registriran v
lambda cihalotrin	Karate zeon 5 CS	0,15 L/ha	7 dni	Zeleni za zatiranje listnih uši (Aphididae), ter drugih grizočih in sesajočih žuželk .
azadirachtin-A	Neemazol-T/S Dovoljen v ekološki pridelavi. Podobno delovanje ima Neem tonic.	3,0 L/ha	14 dni	-na zeliščih za svežo uporabo (z izjemo drobnjaka) na prostem in v zaščiteneh prostorih za zatiranje nekaterih sesajočih in grizočih žuželk ter listnih zavrtalk-listnih minerjev (Agromyzidae) ter za zmanjšanje populacije resarjev (Thrips spp.), škržatov (Cicadina) in listnih uši (Aphididae), tretira se ob pojavu prvih ličink do razvojne konec zorenja zelišč (BBCH89); čez 7 do 10 dni se tretiranje po potrebi ponovi. S sredstvom se lahko na istem zemljišču tretira največ 3-krat v eni rastni dobi. Sredstvo v predlaganem odmerku ne zatira stenic (Pentatomidae) in bolhačev (Phyllotreta).

pH škropilne brozge naj bo okoli 5,5 – 6,2.

Svetujem tudi dodajanje pripravkov, ki vsebujejo alge ali aminoksiline ali Amalgerol.

Pred uporabo posameznih fitofarmaceutskih pripravkov je potrebno prebrati in upoštevati navodila za uporabo. Upoštevati je potrebno predpisane razdalje od voda 1. in 2. reda. Upoštevajte dobro kmetijsko prakso varstva rastlin s poudarkom na varovanju čebel **ter na vodenje evidenc o uporabi fitofarmaceutskih sredstev, ki jih je treba hraniti tri leta. Hraniti morate tudi račune o nabavi sredstev za varstvo rastlin. Evidence in račune morate hraniti tri leta, vključeni v KOPOP pa pet let.**

Kmetijska svetovalna služba:
Specialistka za varstvo rastlin
Marjeta Miklavc, univ. dipl. ing. kmet.